

Handläggare: Andris Rozenbachs
Region Ytterstad
Markbyrån
Tel: 508 270 25
andris.rozenbachs@gfk.stockholm.se

2001-05-08

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Kulturpark Liljeholmen. Slutredovisning

FÖRSLAG TILL BESLUT

Gatu- och fastighetsnämnden godkänner slutredovisningen

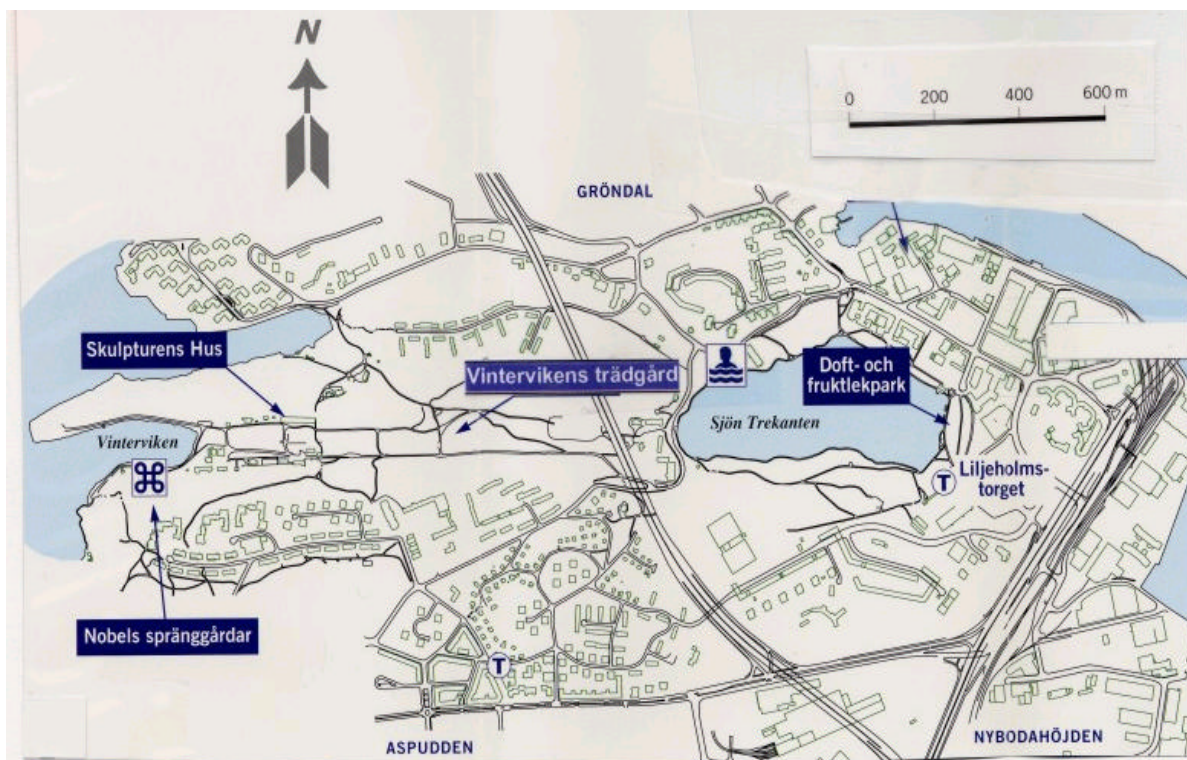
Olle Zetterberg

Solveig Svedgård

Gunnar Jensen

SAMMANFATTNING

Gatu- och fastighetsnämnden godkände 1996-05-07 ett idéprogram för Kulturpark Liljeholmen dvs stråket från Vinterviken fram till Liljeholmstorget. Programmet har nu till stora delar genomförts. Genom upprustningar, försäljningar och andra initiativ har skapats förutsättningar för verksamheter som Skulpturens Hus, Vintervikens trädgård, Villa Kabaré, ett skulpturstråk och ett Nobelrum- en utställning om människan och industrimannen Alfred Nobel i Skulpturens Hus. Kontoret anser därför det lämpligt att nu slutredovisa projektet Kulturpark Liljeholmen. Stadens engagemang behövs även framöver för att trygga stadens genomförda investering på ca 35 Mkr och då främst i delprojekten Nobelrum och skulpturstråk där kontoret föreslår att kulturförvaltningen tar över ansvaret inom ramen för sitt verksamhetsområde.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Program för Kulturpark Liljeholmen

Gatu- och fastighetsnämnden godkände 1996-05-07 ett idéprogram för Kulturpark Liljeholmen dvs stråket från Nobels Vinterviken fram till Liljeholmstorget och vidare ned mot Årstadal. Projektet är en långsiktig satsning i området där Kulturhuvudstadsåret (K98) har varit ett mål på vägen. Genom att knyta ihop olika delprojekt med ett gemensamt program stärktes helheten och förutsättningarna för finansieringen underlättades. Kontoret arbetade med sponsring som en del i finansieringen av delprojekten.

De *tre delprojekten* i programmet har varit Nobels svavelsyrefabrik, ett park- och skulpturstråk från Vinterviken via Liljeholmstorget mot Årstadal och en handels-/visningsträdgård i Nobels Vinterviken. Därutöver har tillkommit projektet Villa Kabaré i Nobels gamla laboratorium.

Flera delprojekt är nu genomförda bl. a. *Skulpturens hus*, Nobels svavelsyrefabrik som rustats för skulptur och evenemang i samarbete med Peab och SPP, och visningsträdgården *Vintervikens trädgård* där en ideell förening tagit över trädgårdsutställningen "Odlarglädje" från K98. Utifrån ett gestaltungsprogram för kulturparken har parkstråket i Vinterviksdalen rustats upp till K98 som del i den långsiktiga utbyggnaden av ett skulpturstråk .

Sammanlagt har staden satsat ca 35 Mkr och sponsorer ca 6 Mkr för att utveckla kulturparken.

Mål och genomförande

Skulpturens Hus- Nobels svavelsyrefabrik för skulptur och evenemang

Ide och mål

Nobels fabriksanläggning från sekelskiftet belägen i Vinterviken innehåller Sveriges yngsta fornminne spränggårdarna, konstnärateljéer, bostäder och Nobels detoniklaboratorium samt Nobels svavelsyrefabrik. Nobels fabrik som har stått tom, var förfallen och behövde saneras invändigt och fyllas med verksamhet.

Nobelanknytningen var värdefull och borde utnyttjas som sevärdhet. En intressentgrupp av skulptörer m.fl. förde fram tanken om ett hus för skulpturutställningar men finansiering saknades. Kontoret tog fram ett koncept (GFN 1997-06-10) och staden löste finansieringen tillsammans med intressenten Peab.

Målet har varit

- ? att rusta upp Nobels svavelsyrefabrik till ett Skulpturens hus att samnyttjas för utställningar och evenemang
- ? att verka för att här inrymma en restaurang/cafe.
- ? att verka för att här inrymma ett Nobels industrimuseum (Nobelrum)

Genomförande .

För Nobels fabrik tecknade staden en överenskommelse med Peab (GFN 1997-12-03 och fullmäktige 1997-12-19). Peab köpte byggnaden för 1 kr för att rusta upp den och fick tomträtt på marken. Staden fick betala 10 Mkr. för upprustning och 3,5 Mkr för sanering. Peab åtog sig en hyresreduktion på 4 Mkr i 6 år för stiftelsen Skulpturens Hus utställningsverksamhet. Upprustningen blev klar i april 1998.

Måluppfyllelse och framtid- Nobelrum

Målet är uppnått med undantag för ett Nobelrum som är under planering.

Vintervikens trädgård - odlarglädje och cafe

Ide och mål

En handels/visningsträdgård modell Rosendals trädgård föreslogs som ett naturligt komplement till koloniträdgårdsområdet med ekologisk odling, butik och kafé samt kursverksamhet mm. Anläggningen kunde genomföras i etapper. En detaljplaneändring krävdes.

Målet har varit

- ? att skapa en handels/visningsträdgård i Vinterviksdalen

Genomförande

Intresset för konceptet från intressenter/sponsorer var inte tillräckligt. Men i programmets anda och i samarbete med kolonirörelsen genomfördes istället under kulturhuvudstadsåret trädgårdsutställningen "Odlarglädje" med 15-20.000 besökare. Privata intressenter uppförde ett kafé och en ekologisk kolonistuga med bidrag från bl. a K98. Odlandet bedrevs av odlingsintresserade och GFN bekostade odlingslanden med ca 1Mkr. Efter K98 togs utställningens drift över av en ideell förening av odlingsintresserade, Vintervikens trädgård. Kaféet som drivs på entreprenad bidrar till verksamheten som finansieras utan bidrag från staden. Staden har förvärvat kafé och kolonistuga 130 tkr och upplåtit mark och byggnader tom 2001 med ev förlängning efter utvärdering. (GFN 1998-11-03 och 1999-09-14)

Måluppfyllelse och framtid

Målet har delvis uppnåtts. Visningsträdgården har potential att utvecklas och föreningen har planer för detta men föreningens ekonomiska och personella bas är i ett uppbyggnadsskede och fortfarande bräcklig. Enligt avtalet innebär en förlängning av upplåtelsen till 2004 att verksamheten permanentas genom planändring och att föreningen förvärvar byggnader och mark. Kontoret har gjort en preliminär värdering av föreningens verksamhet mm och anser utifrån föreningens situation att tiden inte är mogen för ett ställningstagande om planändring och förvärv. Kontoret avser därför att föreslå föreningen att i tilläggsavtal förlänga upplåtelseperioden till 2003 och skjuta fram utvärderingen tills dess. Kontoret anser vidare att samebete med någon sponsor är förutsättningen för långsiktig drift och vidareutveckling av föreningens planer.

Stråket- ett park- och skulpturstråk växer fram*Ide och mål:*

Kontoret tog fram ett gestaltningsprogram för stråket i Vinterviksdalen. Utefter stråket föreslogs placering av tillfälliga och permanenta skulpturer som skulle finansieras av sponsorer. De permanenta skulpturerna föreslogs förvaltas av Kulturförvaltningen/ konstrådet i samarbete med Skulpturens Hus. För att minimera biltrafiken nere i Vinterviken föreslogs parkering huvudsakligen under Essingeleden och för att öka säkerheten längs den smala Vinterviksvägen föreslogs mötesplatser. Parkvägsstråket föreslogs att rustas upp med ny belysning och möblemang. För att kunna angöra Vinterviken med reguljär båttrafik föreslogs en ny brygga (GFN 1997-06-10)

Målet har varit

- ? att rusta parkstråket från Vinterviken via Liljeholmstorget till Årstadal.
- ? att här skapa ett skulpturstråk
- ? att i Vinterviken anlägga en brygga för reguljär trafik

Genomförande och ekonomi

Under 1998 placerades längs stråket några permanenta skulpturer bl.a. en "infartssymbol" och en minnesskulptur för förolyckade i Nobels sprängämnesverksamhet. Samtidigt rustades och anlades parkväg, belysning, skyltar, handikappanpassning, parkering, mötesplatser, va/el, grön- och grusytor samt effektbelysning. En brygga anlades för båtlinjetrafik. Totalkostnad ca 12 Mkr med anslagna medel för sysselsättningsskapande åtgärder.

Längs stråket finns dessutom Doft- och fruktlekparken som inte ingick i programmet men som färdigställdes till 1998.

Måluppfyllelse och framtid- Skulpturstråket

Målet får anses uppnått med undantag för *Skulpturstråket* som är under planering.

Villa Kabaré- teater och kabaré i Nobels gamla laboratorium*Ide och mål:*

Kontoret ansåg att ytterligare aktörer utöver programmet behövdes i Nobels Vinterviken. Målet var att engagera aktörer gärna med en kulturinriktning som är utåtriktad och som skulle kunna bli ett bra komplement och höja attraktiviteten i Vinterviken. Nobels detoniklaboratorium hade stått tomt och behövde rustas upp och fyllas med verksamhet.

Målet har varit

- ? att sälja fastigheten och få Nobels gamla laboratorium upprustat
- ? att komplettera Vinterviken med ytterligare en kulturell aktör

Genomförande och ekonomi

Kontoret sökte intressenter med kulturinriktning genom annonsering. Efter utvärdering av marknadsförutsättningar och kompetens för 10 förslag valdes Alsterdal Produktion. Bolaget lovade i avtal att skapa en arbetsplats för produktion av och en scen för kabaré/barnteater samt att rusta huset. Fastigheten såldes för annonserat pris 1,3 Mkr. Projektet har inte haft några kostnader. (GFN 2000-05-02). Bolaget rustar för närvarande upp huset. Premiär för teater blir det i slutet av sommaren 2001.

Måluppfyllelse och framtid

Målet får anses uppnått.

Jämförelse budget och genomfört

tkr	Budget	Genomfört	Avvikelse/Kommentar/Genomförandebeslut
Skulpturens Hus	11.500	11.601	Intern projektledning/GFN 971203
Vintervikens trädgård	150	130	GFN 990914
Stråket	500	502	GFN 971203
Villa Kabaré	0	0	GFN 000502
TOTALT	12.150	12.233	

I TOTALT ingår inte kostnader för Stråket med 12 Mkr, sanering av Nobels fabrik/Skulpturens Hus 3,5 Mkr och K98-projektet Odlarglädje 1 Mkr som finansierats som sysselsättningsåtgärder samt Doft- och fruktleksparken 8 Mkr. Samtliga har slutredovisats för nämnden. Sammanlagt har staden satsat ca 35 Mkr och sponsorer ca 6 Mkr för att utveckla kulturparken.

Kontorets förslag

För att ge Nobels Vinterviken och kulturparken nödvändig bärkraft för fortlevnad och för att trygga stadens genomförda investering på ca 35 Mkr anser kontoret att staden bör verka för att genomföra de utvecklade delprojekten Nobelrum i Skulpturens Hus och Skulpturstråk i Nobels Vinterviken. Projekten ligger inte inom ramen för kontorets ordinarie verksamhetsområde och kontoret föreslår därför att kulturförvaltningen tar över ansvaret.

Nobelrum – till 750 års jubileet

I överenskommelsen mellan staden och Peab om Skulpturens Hus (GFN 1997-12-03) är parterna överens om att verka för att ett Nobels industrimuseum etableras i Skulpturens hus.

Kontoret har därför med konsulthjälp (ca 50 tkr) och i samråd med Peab, Skulpturens Hus och Stockholm 750 år tagit fram ett koncept för en permanent utställning om Alfred Nobel som industriman och människa, det sk Nobelrummet. Kontoret har samrått med Nobelmuseet. För Stockholm 750 år är Nobelrummet ett mycket attraktivt projekt i programmet.

Nobelrummet är inte bara ett jubileumsprojekt utan ett långsiktigt projekt för turism i Stockholm. Nobeltemat är enligt konsultutredningen av stort intresse internationellt och har potential att definitivt placera det slumrande Nobels Vinterviken i medvetandet.

Investeringen är uppskattad till ca 5 Mkr. Investeringen är inte finansierad men utredningen föreslår att en finansiering prövas via näringslivet, staden och/eller staten. Driften föreslås kunna rymmas inom stiftelsen Skulpturens Hus. Peab som idag stöder stiftelsen via hyresreduktion är positivt inställda till att medverka till en lösning. Tidplanen med en planerad invigning under 750-års-jubileumsveckan i juni 2002 kräver att en finansieringslösning för investeringen kan klaras under sommaren.

Skulpturstråket – utställningar redan i sommar?

Skulpturstråket är ju ett av de tre centrala projekten i kulturparken.

Kulturförvaltningen genom konstkansliet har i samarbete med kontoret tagit fram ett koncept för skulpturutställningar i Vinterviken –Skulpturstråket. Konceptet har presenterats för intressenter/fastighetsägare i Liljeholmen. Finansieringen bygger på sponsring under en 10-års period. Förhandlingar pågår med intressenter för en markanvisning omfattande ca 200 lgh i närliggande Örnberg. Kontoret återkommer till nämnden om och när förslag till överenskommelse med intressenter finns.

SLUT